

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 9So/185/2016  
Identifikačné číslo spisu: 8015201070  
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018  
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015201070.1

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci navrhovateľa: Ľ. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. Q. Č.. XXXX/XX, J., prechodne bytom G. Č.. XX, R. - J.e, zastúpeného opatrovníčkou T. F., právne zastúpeného Mgr. Róbertom Liškom, advokátom so sídlom Štefánikova č. 882/39, Poprad, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o zvýšenie invalidného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2016, č. k. 1Sd/86/2015-41, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2016, č. k. 1Sd/86/2015-41 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 31.03.2016, č. k. 1Sd/86/2015-41, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 28.07.2015, ktorým podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa od 07.05.2015 na 288,40 € mesačne.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že z administratívneho spisu mal krajský súd preukázané, že navrhovateľ bol uznaný čiastočne invalidným od 14.11.2000 (§ 37 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení). V konaní o žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku bolo v poradí prvé rozhodnutie odporkyne z 13.11.2013 zrušené rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 25.09.2014, č. k. 1Sd/11/2014 a vec bola vrátená odporkyni na ďalšie konanie. V správnom konaní následne posúdil zdravotný stav a mieru poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“) najskôr posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne v Poprade dňa 10.07.2015 so záverom o zvýšení miery poklesu zo 70 % na 75 % od 07.05.2015. Vzhľadom na námietku zaujatosti voči

posudkovému lekárovi pobočky bol navrhovateľ opätovne v tejto pobočke posúdený dňa 10.07.2015 a dňa 11.11.2015 posudkovou lekárkou ústredia so zhodným záverom.

Posudková lekárka ústredia v posudku poukázala na to, že pri určení 70 % miery poklesu dňa 16.02.2010 bolo rozhodujúce zdravotné postihnutie (ľahká mentálna retardácia) hodnotené mierou poklesu 60 % + 10 % za postihnutie sluchu. V rámci hospitalizácie na ORL klinike bola preukázaná len ťažká nedočujnosť, nie praktická hluchota, pričom toto postihnutie by samo o sebe podmieňovalo iba 35 % - 45 % mieru poklesu, takže ho nemožno hodnotiť ako rozhodujúce zdravotné postihnutie, ale iba ako ostatné zdravotné postihnutia navyšujúce mieru poklesu určenú za rozhodujúce zdravotné postihnutie o 10 %. Psychologicko-psychiatrické vyšetrenie opakovane potvrdilo len ľahkú mentálnu retardáciu v pásme ťažkej debility (40 % - 60 %). Po zrušení rozhodnutia odporkyne z 13.11.2013 bol navrhovateľ hospitalizovaný na ORL klinike v Košiciach (správa zo dňa 06.02.2015) a v Psychiatrickej liečebni, ktorá v správe z 07.02.2015 potvrdila ľahkú mentálnu retardáciu v dolnom pásme - ťažkú debilitu, ale do popredia popisuje zmeny osobnosti, globálne postihnutie psychických funkcií, ktoré sa postupne prehľbujú a doteraz neboli popisované, že nie je schopný samostatnej existencie ani dostatočnej komunikácie s okolím a je predpoklad, že tento stav sa bude vekom ďalej zhoršovať so stúpajúcou manifestáciou tzv. eretických prejavov. Takéto postihnutie je trvalé, žiadnou liečbou neovplyvniteľné, neumožňuje postihnutému samostatný život, vyžaduje dohľad druhej osoby v bežných denných činnostiach. Na základe tohto psychiatrického nálezu bol popísaný stav zaradený do položky porúch osobnosti a porúch správania s ťažkým narušením osobnosti so závažným obmedzením výkonnosti, dezintegráciou v strednej hodnote rozpätia 65 % + 10 % za postihnutie sluchu. V minulosti podľa doložených odborných vyšetrení nebola zdokumentovaná duševná zaostalosť až v takej hĺbke a rozsahu, predchádzajúce nálezy podľa hodnoty IQ svedčili, že ide o ľahkú mentálnu retardáciu v dolnom pásme (IQ v roku 2007 - 58). Z uvedeného dôvodu posudkový lekár aj po konzultácii s odborným lekárom - psychiatrom trval na zmene stupňa invalidity (na 75 %) od 07.05.2015, kedy bolo jednoznačne preukázané, že došlo k zhoršeniu zdravotného stavu v oblasti psychiky, do toho dátumu sa jednalo o ľahkú duševnú zaostalosť v pásme ťažkej debility so 60 % mierou poklesu.

Podľa názoru krajského súdu posudkový lekár ústredia s prísediacim odborným lekárom psychiatrom vyhodnotili všetky doložené odborné vyšetrenia. V minulosti podľa doložených odborných vyšetrení predchádzajúce nálezy svedčili len o ľahkej mentálnej retardácii a nebola v nich zdokumentovaná duševná zaostalosť až v takej hĺbke a rozsahu, ako bola preukázaná správou s hospitalizácie na psychiatrickom oddelení z 07.05.2015. Navrhovateľ žiadnym spôsobom nespochybnil medicínske závery posudkových lekárov a ani súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by ich závery vyvracala. Krajský súd preto rozhodnutie odporkyne považoval za zákonné a ako také ho potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že žiadosť o preskúmanie zdravotného stavu podal už 09.07.2012 a 24.05.2013. Pri predchádzajúcom rozhodnutí z 13.11.2013 posudkoví lekári vychádzali zo znaleckého posudku o duševnom stave k 16.05.2012, ktorý bol vypracovaný na účely posúdenia spôsobilosti na právne úkony, nie na účely posúdenia invalidity. Pokiaľ správa z psychiatrickej kliniky z 07.05.2015 popisuje „v popredí zmeny, ktoré sa prehľbujú“, to podľa jeho názoru znamená, že sa postupne vyvíjajú a prehľbujú a vedie to k záveru, že tento stav bol zjavný najneskôr pri podaní druhej žiadosti z 24.05.2013. Zdlhavosť konania o jeho žiadosti (viac ako 60 dní) mu teda nemôže byť na ťarchu.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní za dva úkony právnej služby v celkovej výške 303,16 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa vyhovieť nemožno.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a konštatuje správnosť jeho odôvodnenia. Na zdôraznenie jeho správnosti (§ 219 ods. 2 OSP) uvádza:

Podľa § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe:

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

Z citovaného ustanovenia § 71 ods. 4 vyplýva, že zvýšenie miery poklesu sa posudzuje na základe objektívne preukázaného zdravotného stavu, teda na základe odborných lekárskeho vyšetrení, ktoré preukazujú podstatnú zmenu v zdravotnom stave oproti predchádzajúcemu obdobiu. Súčasne to znamená, že v oblasti posudzovania psychických ochorení, nie je možné zvýšenie miery poklesu datovať skôr, ako také zhoršenie bolo odborným psychiatrickým vyšetrením skutočne preukázané.

V danom prípade posudkový lekár ústredia po konzultácii s odborným lekárom psychiatrom v posudku určil dátum zvýšenia miery poklesu zo 70 % na 75 % dňom 07.05.2015, teda odo dňa, ktorým, na rozdiel od diagnostikovania iba ľahkej mentálnej zaostalosti v minulosti, boli v popredí popísané (potvrdené) zmeny osobnosti v zmysle globálneho postihnutia psychických funkcií. V správe o hospitalizácii na psychiatrickej klinike z 07.05.2015 sa uvádza, že u navrhovateľa „v súčasnosti ide o také globálne postihnutie psychických funkcií, že nie je schopný samostatnej existencie ani dostatočnej komunikácie s okolím, jeho životné prejavy sa blížia animálnemu charakteru a je predpoklad, že tento stav sa bude vekom zhoršovať, so stúpajúcou manifestáciou tzv. eretických prejavov, stavov dysforických rozlád a takéto postihnutie je trvalé, liečbou neovplyvniteľné, neumožňuje postihnutému samostatný život, prognóza skôr nepriaznivá“. Na tom základe až od 07.05.2015 došlo preukázateľne k zmene hodnotenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia z dovtedajšej „ľahkej mentálnej retardácie“ podľa kapitoly V, položky 6, písm. a/ prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení na „poruchy osobnosti a poruchy správania“ podľa kapitoly V, položka 5 písm. b/ prílohy č. 4 tohto zákona. Uvedené poruchy osobnosti a správania pred dňom 07.05.2015 neboli preukázané.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd považoval posudok posudkového lekára ústredia za komplexný, objektívny a úplný, založený na objektívnych nálezoch odborných vyšetrení a bez rozporu s nimi, s obšírne a zrozumiteľne odôvodneným záverom o zvýšení miery poklesu na 75 % od 07.05.2015. Aj odvolací súd preto rozhodnutie odporkyne z 28.07.2015 považoval za súladné so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 OSP.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.